

Přehled činnosti Městského muzea a galerie Lomnice nad Popelkou, p. o. za rok 2020

Celoroční chod muzea zásadně ovlivnila situace kolem pandemie koronaviru, která značně ochromila výstupy muzea ve vztahu k veřejnosti. Muzeum tak zažilo, podobně jako celá společnost, bezprecedentní situaci ve své dlouholeté historii. V podstatě díky nouzovému stavu byla instituce uzavřena na dlouhých pět měsíců a s tím souviselo i dramatické omezení kulturních akcí, tzn. více jak o dvě třetiny. O to více se pracovníci muzea soustředili na vnitřní činnost v instituci, která byla díky aktuálnějším věcem dlouhodobě odsouvána, např. práce v depozitáři či v archivu, mj. evidence nových přírůstkových čísel, třídění písemností, čištění a restaurování ohrožených exponátů. Čas a potřebný klid byl výjimečně i na tvorbu reprezentativní publikace o historii a současnosti naší instituce, která vyjde v letošním roce v rámci připomínky 130. kulatého výročí vzniku lomnického muzea. V předstihu je připraven text na brožurku menších rozměrů s pracovním názvem „Průvodce expozicemi a sbírkami Městského muzea a galerie Lomnice nad Popelkou“.

Ze široké a pestré nabídky připravených, ale z velké části bohužel nerealizovaných měla veřejnost možnost navštívit alespoň tyto naše výstavy: Zkraje nového roku dozníval „**18. ročník přehlídky betlémů**“. Hlavní akcí roku se stala tematická výstava „**J. J. Fučík (1859 – 1930)**“ – historik, kartograf, pedagog, kterou jsme sledovali důstojné oslavy připomenutí života a díla významného vlastivědného pracovníka Lomnicka. Měli proběhnout v březnu, ale neproběhly. Zasáhla vyšší moc a „neviditelný nepřítel“. O těchto neblahých okolnostech jsme se podrobně rozepsali ve dvou článcích dvou čísel LN výmluvně nazvaných „Muzeum mimo provoz“ a „Výstava bez návštěvníků aneb Co dělají muzejníci, když je zavřeno?“, zrcadlící tehdejší naše pocity. V pátek 13. března, dva dny před plánovanou vernisáží, muselo být z rozhodnutí vlády a ministerstva zdravotnictví do odvolání uzavřeno také lomnické muzeum. A tak vytištěné pozvánky skončily v koši, plakáty na neotevřené, přesto pracně připravenou výstavu ještě po měsíci zbytečně lákaly veřejnost na vývěsních plochách. Křest zbrusu nové knihy o J. J. Fučíkovi, která byla taktéž dávno zhotovena (a její vznik nebyl snadnou ani levnou záležitostí), se neuskutečnil ... Protože byly zrušeny všechny kulturní akce, nekonal se ani dlouhodobě domluvený cyklus jarních přednášek a koncertů. Odsunuty na neurčito musely být i na další měsíce plánované výstavy, muzeum nenavštívily ani předem nahlášené zájezdy, pochopitelně se zastavil prodej upomínkových předmětů, Lomnických novin, sucharů, místního piva apod. Z rekordních loňských příjmů za vstupné a prodeje spadlo muzeum na nulu. Za třicet let, co jsme v muzeu, takovou situaci pochopitelně nepamatujeme. Pracovnice muzea se v nelehké době jarní první vlny pandemie také rády zapojily do výzvy městského úřadu týkající se šití roušek pro potřebné. Společenská místnost, jindy plná návštěvníků kulturních akcí, se tak změnila na improvizovanou šicí dílnu...

Bohužel neuplynulo mnoho měsíců a na podzim i v zimě se opakovala situace s přesahem do následujícího roku téměř jako přes kopírák. Koronavirus měl také dopad na již naplánované investice a opravy. V souvislosti s památkovou péčí měla v tomto období pokračovat sanace

suterénu Hrubého domu pod muzeem. Aktuální plánovaná etapa zahrnovala jak odizolování a podřezání stěny směrem do náměstí, včetně sklepních prostor, které vybíhají pod chodník, tak součástí prací bylo také i rozebrání a opětovné sestavení obou venkovních schodišť a oprava poškozených omítek, jež jsou díky vzlínající vlhkosti v zuboženém stavu. Tato „zed nářků“, již rozhodně nedělá muzeu potažmo našemu městu žádnou „extra parádu“ a pěknou „vizitku“. Zvláště když se vezme v úvahu, že se jedná o centrum, notabene v památkové zóně, a to u domu, který je kulturní památkou. Rozpočtová cena zmíněné stavební akce poměrně velkého rozsahu činila 3,3mil Kč. Bohužel nic z toho se v dané době neuskutečnilo. Vše odsunula pandemie, nouzový stav, stagnace ekonomiky a s ní v ruku v ruce spojené škrty v rozpočtech. Smutné konstatování, ale pochopitelný výsledek reálného stavu současných celospolečenských problémů ...

Nakonec jsme byli rádi, že muzeum mohlo realizovat alespoň něco z plánovaných kulturních akcí. S „odřenýma ušima“ se ještě u některých podařilo na poslední chvíli uskutečnit vernisáž, než opět byly komplet „šmahem“ zrušeny všechny kulturní akce. A to do konce roku. Přitom muzea pro své fungování a rozvoj své návštěvníky nutně potřebují, především z pohledu zpětné vazby, která je nezastupitelná. Jestliže jsme po ekonomické stránce „jakžtakž“ zvládli první vlnu (díky finanční rezervě z minulého roku a slibně se rozvíjejícího letního období), tak druhá vlna byla již drtivá a „splachující“. Bez pomoci a schovávavosti zřizovatele a dotace od ministerstva kultury by nebyla šance o „udržení se nad vodou“.

Od pondělí 11. května bylo možné opět obnovit provoz muzeí a galerií. Po vynucené dvouměsíční přestávce způsobené zdravotní krizí, tak bylo otevřeno i muzeum lomnické, i když zatím v omezeném režimu a s dodržováním doporučených přísných bezpečnostních opatření (vstup pouze s rouškami, očištění dezinfekčním prostředkem a alespoň dvoumetrové odstupy, později došlo i na omezení množství návštěvníků).

Začátek sezony a její úvodní **Fučíkova tematická výstava** si tedy vybrala tak trochu „smolné“ období – přestože byla zcela připravena již v březnu, její zpřístupnění veřejnosti se uskutečnilo se zpožděním a bez vernisáže. Po částečném rozvolnění se alespoň dočkala slavnostního zakončení, tedy první vernisáže v historii muzea, která premiérově proběhla v rouškách. Setkání se zúčastnila řada Fučíkových potomků. Překvapivým hostem akce se stal baletní mistr a herec Vlastimil Harapes, který doprovázel historikovu vnučku PhDr. Elišku Fučíkovou, CSc., významnou českou historičku umění, a živě se zajímal, jak o výstavu samotnou, tak o stálé muzejní expozice. Každý účastník měl možnost získat pamětní razítko s Fučíkovým portrétem a drobnou publikaci nazvanou „Dvojí jubileum našeho významného rodáka“ autora doc. PhDr. Vladimíra Koblížka, Ph.D, jenž v průběhu vernisáže v krátké přednášce přiblížil Fučíkovy osudy. V závěru vernisáže dodatečně pokřtil starosta města Mgr. Josef Šimek novou publikaci nazvanou „Josef Jan Fučík – historik Lomnicka“, z pera muzejních pracovníků, a popřál novému titulu šťastné vykročení do knižního světa i hodně čtenářů. Kniha mohla vyjít díky pochopení jejího významu pro zdejší region obcemi v okolí města Lomnice nad Popelkou.

Druhá uskutečněná výstava v mezidobí nouzových stavů se týkala drahých kamenů a jejich využití ve šperkařství. Již **24. ročník tradiční letní výstavy** tak byl zcela odlišně a originálně, oproti jiným ročníkům, **zaměřen výhradně na šperky**. Tento inovativní experiment se zcela jistě vydařil a přilákal nebývalé množství návštěvníků, jež měli možnost obdivovat umění celého tuctu kvalitních šperkařů včetně turnovské firmy Granát, d. u. v. patřící mezi českou špičku v oboru. Výstavu vkusně doplnily **velkoformátové fotografie přírody afrického kontinentu MUDr. Vratislava Čermáka z Nové Paky**, kterého řada lomnických občanů zná jako svého ošetřujícího zubního lékaře. Následující výstavou v měsíci září byla v pořadí čtvrtá, u nás konaná **samostatná přehlídka malíře Daniela Geremuse**. Po opětovném dvouměsíčním uzavření naší instituce a zrušení výstav výtvarníků O. Nalezinka a M. Vencla byla v závěru roku zpřístupněna tradiční „**Vánoční výstava 19. ročníku přehlídky betlémů**“ - zcela poslední v daném roce. Tentokrát s podtitulem „Muzejní pohlazení po duši v čase koronavirovém“. I když dalšími opatřeními opět podstatně zkrácená na pouhých patnáct dní, přispěla jistě ke zlepšení nálady návštěvníků (kteří stihli se do uzávěry podívat), tolik dnes potřebného optimismu a hlavně k pocitu, že navzdory nepřízni doby „stále jako instituce dýcháme a jedeme dál“. Malou náplastí bylo přijetí členství lomnického muzea do „Českého sdružení přátel betlémů“. A poté jsme opět byli (již potřetí) uzavřeni a tento stav prakticky trval do konce roku, s výjimkou posledních tří týdnů.

Když už se nemohl konat cyklus jarních přednášek, doufali jsme v lepší vývoj na podzim. Bohužel i v tomto období jsme dopadli „jako sedláci u Chlumce“. Z připravených a domluvených atraktivních sedmi titulů se uskutečnily pouze tři. **Přednáška dr. E. Ulrychové** připomínající kulatá výročí dvou významných bitev našich dějin – **na Vítkově a Bílé hoře**. Dále **Josef Krček se synem** uspořádali „**Podvečer s písněmi, povídáním o Vltavě**“. Zazněly písně a melodie týkající se obcí Rváčov, Skuhrov a Černá a promítnut byl i oceněný film „Vltavský triptych“. Na závěr byly puštěny písně třicetileté války v podání souboru Chairé a dobrou atmosféru podpořilo jistě i to, že J. Krček přítomným posluchačům zahrál na dudy a zazpíval řadu lidových písní pocházející z pokladnice chodského folklóru. Do třetice, pokud jde o přednášky, vystoupil **Mgr. Vladimír Socha**, známý český publicista, autor populárně naučné literatury a aktivní popularizátor paleontologie i přírodních věd obecně. Hlavním jeho tématem se stala „**Legenda zvaná Tyranosaurus rex**“. Hudba mohla zaznít v muzeu pouze jedenkrát a to hned na začátku roku díky „**Tříkrálovému koncertu**“ souboru Fidle.

Kromě výše uvedených aktivit poskytovalo muzeum, pokud bylo otevřeno, celou škálu doplňkových služeb pro veřejnost. Vedle prodeje upomínkových předmětů, šperků, místní speciality Lomnických sucharů, nově i Lomnického piva, novin či knih, také kopírování a služby pro návštěvníky v prostorách stylově zařízené muzejní kavárny. Muzeum vyšlo vstříc též i badatelům (cca 48), ať už při jejich osobních návštěvách muzejního archivu či prostřednictvím dotazů e-mailem. Podobně jako každý rok došlo i na pronájem společenské místnosti pro schůze různých neziskových sdružení a spolků. Pracovníci muzea nad rámec svých povinností také dlouhodobě z piety pečují o hrobky původních majitelů objektu, kde nyní muzeum sídlí, průmyslnické rodiny Šlechtů.

Jako každou sezonu probíhala v začátku roku inventarizace muzejních podsbírek. Loni bylo zinventarizováno dalších 640. Sbírkový fond se rozšířil o 55 přírůstkových čísel, konkrétně můžeme jmenovat kolekci dřevěných betlémků současné řezbářky a betlémařky paní Jitky Dubské z Hrádek u Lomnice nad Popelkou, dále betlémy manželů Kalouskových ze Železnice, prapor Selské jízdy s motivem hory Tábor s textem „Selská jízda Lomnice n. P.“ (dar rodiny Konopáčovy) a přes sto let starý prapor místní Katolické jednoty s ozdobnou vyřezávanou žerdí (dar rodiny Zákoutských), lovecké trofeje (dar Oldřicha Horáka ze Žďáru u Kumburku), kolekce medailí a plaket (dar paní Ivany Janáčkové z Lomnice n. P.), stolní dobové jídelní nádobí (dar rodiny Holanovy z Lomnice n. P.), vějíř, svrchník a cínový talíř (dar paní Heleny Vašíčkové z Prahy), barokní zrcadlo s masivním vyřezávaným zlaceným rámem (dar pana Doušy ze Sekerkových Louček). Samostatnou kapitolu tvoří historický nábytek ve stylu druhé renesance pocházející z loveckých zámků na pomezí Francie a Belgie, získaný ze štědrého zdroje. Obohatily interiéry „Panského pokoje“ a „Loveckého salonu“.

V tomto roce muzeum pokračovalo v aktivitách vedoucí ke zvýšení propagace instituce, ať už v médiích či na umístěných velkoplošných poutačích. K propagaci kamenářských výstav došlo na vydání série dvou tematických pohlednic a tří se záběry leteckého pohledu na střed města a budovu muzea. V souvislosti s blížícím se výročím vzniku instituce se nám podařilo nechat zhotovit sběratelskou pamětní minci s motivem loga muzea a průčelím budovy Hrubého domu, dále turistický štítek na hůl a samolepku opět s logem muzea. Na turistickou poptávku suvenýrů jsme reagovali pořízením dalšího typu magnetky s logem městského znaku.

Problémy s epidemií se dotkly i organizace celostátních říjnových krajských voleb. Místo již dlouhodobě zavedeného jednoho místa v sokolovně se otevřelo hned sedm volebních místností, především z důvodu většího rozptýlení voličů. Jednou z nich se stala také vstupní hala muzea jako okrsek č. 1. Došlo k tomu v dějinách instituce zcela poprvé, a to ke spokojenosti všech zúčastněných.

Nezanedbatelná byla také plodná a všestranná spolupráce s **partnerskými organizacemi**, a to hlavně v souvislosti s oboustranně výhodnými mezimuzejními výpůjčkami rozličných předmětů spojených s výstavní činností. Například se to týkalo zápůjček betlémů, sakrálních památek a závěsných obrazů, nebo exponátů vztahujících se k historickým výročím, mj. věnované rozsáhlému projektu zaměřeného na třicetiletou válku nebo také záležitostí s vazbou na poutní místa a smírčí kříže v naší oblasti. Konkrétně se jednalo o spolupráci s muzei v Jilemnici, Turnově, Semil a Náchodě. I v loňském roce pokračovaly též plodné a vítané kontakty se **středními školami**, a to především formou krátkodobých praxí studentů, s nimiž muzeum opakovaně participovalo na tvorbě virtuální výstavě s názvem „**Turistika z minulosti do současnosti**“, a to touto formou díky uzavření muzeí z důvodu celorepublikového nouzového stavu. Díky spolupráci se **Střední umělecko-průmyslovou školou v Turnově** se v jejich renovátorských dílnách opět zrestaurovalo několik dalších předmětů ze sbírkového fondu, vesměs, pokud jde o materiál, šlo o kov. Po truhlářské

stránce došlo na renovaci dvou saní z pozůstalosti pana Celfla, jež původně sloužily klientům hostince „Lázně Žofín“ (dnes ulice 5. května proti kinu).

Aktivita muzea byly pravidelně celoročně zveřejňovány na stránkách různých novin, sborníků a časopisů, ale i na vlnách rozhlasu a televize. Např. v časopisu Krkonoše - Jizerské hory, kde vyšel třístránkový článek s mnoha barevnými fotografiemi o našich vánočních výstavách a kolekci betlémů ve sbírkách lomnického muzea a ve sborníku Od Ještěda k Troskám nebo v Lomnických novinách články s těmito názvy: „Náhodná osudná tragédie aneb Nejmladší oběť květnového povstání v roce 1945 na Lomnicku Jaroslav Uhlíř“, „Dozvuky války - dvoje dveře, které na prahu míru zachránily život“, „Hrdelní právo města Lomnice hory Tábor u Jičina“, „Lomnické cechy a jejich přínos pro rozvoj místních hospodářských vztahů“, „Kterak se Jeníček Kotrbatý a Venoušek Svoboda dostali na obaly Lomnických sucharů“, atd.

Personálně je naše muzeum dlouhodobě obsazeno pouze třemi kmenovými zaměstnanci (nejmenší počet ze všech muzeí v okrese), přestože v průběhu let došlo na podstatné plošné rozšíření o nové stálé expozice v dalších dvou patrech. Velkou výhodou jistě je, že kolektiv v tomto složení se v průběhu více jak dvaceti let neměnil, z čehož pramení možnost bezproblémové zastupitelnosti a naší vzájemné důvěry. Tento fakt považujeme za nenahraditelnou a cenou devízu, nemající obdobu v žádném muzeu v okolí.

I přes aktuální všeobecně známé zdravotní problémy muzeum během loňského roku navštívilo celkem platicích 7.176 osob, z toho vstupné plné 1.938, snížené 4.880. Návštěvníků přednášek, besed, koncertů a vernisáží bylo 358. Muzeum má celou řadu dlouholetých příznivců, jimž děkujeme za nezištnou spolupráci v průběhu celého uplynulého roku. Ze sponzorů velký dík tak patří především firmě TM Elitex za poskytnutí dopravy při převozu zapůjčených exponátů, Cukrárně u Marcely za celoroční zajištění občerstvení v rámci různých kulturních akcí, také výrobci Lomnických sucharů panu Ladislavu Kodejškovi a Autoservisu Doležal. Za pečlivou dokumentaci našich aktivit patří zvláštní poděkování panu Miloslavu Malému, rodině hudebního skladatele Jaroslava Krčka za pravidelné účinkování na slavnostních zahájeních a již několik sezón i panu Miloslavu Prášilovi za kompletní údržbu elektroinstalace.

A tak do nadcházejícího roku 2021 vstupujeme s nadějí, že bude lepší než ten uplynulý plný starostí, problémů a nejistoty. Pro nás lomnické muzejníky půjde o rok, kdy si připomeneme kulaté 130. výročí vzniku instituce. Naším vroucím přáním je, a doufejme, že to tak již bude, abychom měli možnost jej důstojně oslavit společně s veřejností sérií výstav, přednášek a koncertů. K jubilejním muzejním narozeninám jsme pro sebe i Vás návštěvníky zhotovili v upomínku také řadu rozličných dárečků. Kromě reprezentativní knihy o naší instituci jsou připraveny i různé turistické suvenýry. Naopak největším dárkem muzejníků však bude trvalá přízeň a sympatie Vás, ctěných návštěvníků, neboť Vaše spokojenost je nám tou největší odměnou a poděkováním. Je pro nás prvořadou věcí a závazkem zároveň. Uděláme vše pro

to, abychom ji nezklamali ... Po vynucené odmlce se na Vás již velmi těšíme! Už nyní připravujeme zajímavé projekty.

Mgr. Jan Drahoňovský
ředitel muzea